

UITEINDELIJK LEEST U: DE SYNODALE DIALOOG BEGINT

Voor het schrijven van dit artikel merk ik dat ik aan het uitstellen ben. Ik zit erop te wachten dat er over enkele ogenblikken de derde fase van het synodale proces gaat beginnen en ik zou gisteren al dit artikel ingeleverd moeten hebben. Terwijl u dit leest zijn we alweer een paar weken verder en mogelijk zelfs dat deze derde fase van het synodaal proces reeds is afgelopen. Ik kan dus beter iets gaan schrijven over onze komende verkiezingen in november, of misschien iets neutraler over Sinterklaas die weer in het land komt.

Zaterdag 30 september begint (schrijf ik in de toekomstige tijd, en leest u in de verleden tijd) het synodaal proces met een oecumenisch gebed door met name jongeren. Een sterk teken dat de heilige Geest wordt afgesmeekt door het gebed van de toekomst dragende generatie. Als ook het signaal dat de hervormingen van de katholieke kerk in samenhang en in verbondenheid is met de gehele geloofsgemeenschap. Zowel dat we van de andere kerkgemeenschappen mogen leren, als ook dat we samen Gods Volk zijn. (Is het jou ook opgevallen: het logo voor dit gebedsmoment is bijna gelijk aan het logo van het synodaal proces, met uitzondering van de aanwezigheid van de mijterdrager.)

Nadat de deelnemers van de synode aanwezig zijn geweest / opgenomen zijn geweest in het gebed van de grote en jeugdige gemeenschap, zullen zij voor 4 dagen in bezinning gaan; een geleide retraite door de dominicaan Timothy Radcliffe (oud-generaal uit Engeland). Er zijn 464 deelnemers, van wie er 365 stemrecht

hebben; 54 van hen zijn vrouwen. Dit laatste is toch echt iets unieks of een primeur in de katholieke kerk (ik hoop het laatste).

De opening van deze 'XVI^{de} Gewone Algemene Vergadering van de Bisschoppensynode' (dit is de officiële titel) is tegelijk met de presentatie van een vervolgdocument op 'Laudato si'; paus Franciscus geeft een vervolg op zijn visie van de milieuproblematiek, én hoe deze samenhangt met onze sociale verhoudingen en dus daarmee onze relatie met God. Een deel twee in dit zeer franciscaanse onderwerp!

Deze milieuthematiek zal dan ook in het eerste deel van het overleg centraal staan bij de deelnemers van deze bijzondere synode. Zo komen er nog drie thema's ter sprake (sorry dat ik deze drie nu niet kan noemen) waarmee samenspraak (zoveel mogelijk als een contemplatieve dialoog) zal plaatsvinden.

Maar wat opmerkelijk dat de paus ervoor heeft gekozen dat tijdens deze dialoog de pers niet aanwezig mag zijn. Geen theateraal gedoe, geen spreken voor de bühne; om de populaire stemmen voor zichzelf te winnen via de media. Nee, de paus gaat nog verder; een absoluut verbod om te spreken over wat tijdens de samenspraak ter sprake is gekomen. Haast zoals je bij het begin van een therapiegroep met elkaar afspreekt: "alles wat in onze groep wordt besproken en alle gevoelens die dit oproept blijven binnen de groep – worden daarbuiten niet benoemd – en zijn enkel voor deze groep om daar samen naar te kijken". In de samenspraak mogen de tegengestelde punten ter sprake komen. We

moeten juist stoppen met spreken naar een vermeend wenselijke (Vaticaanse) mening. In de samenspraak moeten niet de vertalingen van de 'masters voice' te beluisteren zijn, maar hoe geloof en de plaatselijke situatie elkaar oproepen/bevragen en levendig verdiepen. Wanneer je jouw geloof in gesprek brengt kun je dogmatisch op jouw gelijk gaan staan en hopen dat je middels de redelijkheid de ander overtuigt. Dat heeft de afgelopen eeuwen enkel kerkscheuringen en zelfs oorlogen opgeleverd. Maar deze tijdgeest zegt dat we vanuit de ervaring met elkaar moeten spreken, dat jouw geschiedenis mag doorklinken in jouw geloofs-aanvoelen; geloof is ingebed in een levensverhaal. Geloof groeit mee met jouw mens-zijn.

Ik hoop echt dat de heilige Geest de openheid (en veiligheid) schenkt om de diversiteit te benoemen, dat er het geduld is om door een gemeenschappelijke Bijbelse inspiratie bij elkaar te horen, en ook de nederigheid (indien nodig) om te erkennen dat er meer tijd van rijping nodig is. Het slagen van de contemplatieve dialoog zit in de erkenning van: de ander gehoord en begrepen te hebben. We hebben het in onze Nederlandse geschiedenis gezien hoe eind jaren zestig 7% van de katholie-

ken (en wel voornamelijk conservatieve mannen met diplomatieke macht) een dynamiek introduceerde die uiteindelijk iedere vernieuwing wist te smoren. Deze krachten (weliswaar in andere personen) zijn nog steeds aanwezig. Deze krachten zijn op zich ook heel menselijk, maar zouden spijtig genoeg ieder effect van het synodaal proces teniet kunnen doen.

Ik ben twee grote uitdagingen gaan zien. Allereerst voor de organisatie van de kerk om van een piramide naar een cirkel te veranderen, vraagt dat een toeleg van de 'niet-professional'. En de gelovige wil dan ook ervaren dat zijn aanvoelen er toe doet. Heel zwart-wit gezegd: als de parochie geen parochianen in het parochiebestuur heeft, blijft de parochie toch bestuurlijk correct functioneren dankzij de alleenspraak van de pastoor. Maar dit kan ik moeilijk een geloofsgemeenschap noemen in de synodale betekenis. En de tweede uitdaging zit hem in de geloofspraktijk en het geloofsgesprek; dat de contemplatieve dialoog niet verandert tot een redelijke debattering, want dan is het bezielde evangelisch leven enkel een façade van een bescherming voor een kerk-denominatie. Traditie vraagt ook dat de hertaling van de nieuwe generatie ruimte krijgt om te ontwikkelen en uit te zuiveren. Het kunnen toepassen van je geloofselementen in

deze veranderende wereld hoort bij de contemplatieve dialoog die je mag voeren. Ik hoef het amendement van 1953 niet te herhalen, toen de bisschoppen een indringend stemadvies gaven om enkel op de KVP te stemmen. Maar ik moest wel terugdenken aan de tijd dat ik ontdekt had dat Sinterklaas ook HEMA-inkopen moest doen en mijn jongere broer dit nog niet door had. Ik wilde een verspreking goed maken door stiekem strooigoed over de

vloer te verdelen, toen ineens mijn moeder met de jongste vol verbazing de kamer binnen kwamen. Pas een paar jaar later toen we overgingen van de pakjesavond naar de surprise-avond, werd Sinterklaas weer een gemeenschappelijke werkelijkheid.

Macair Wegman ofmcap